LESY ČR

Lesy České republiky, s.p.
Lesní správa Jablonec n. N.

Malé Arboretum Černá Studnice

MALÉ ARBORETUM Černá Studnice

Malé arboretum na Černé Studnici bylo obnoveno v roce 2002 v rámci realizace Programu 2000, a to především díky snaze místního revírníka pana Pavla Poláka navázat na práci předchozích generací lesníků. Původní botanická zahrada, tzv. „Květena vlasti", vznikla v roce 1925. Hlavním iniciátorem byl tehdejší nájemce Horské chaty na Černé Studnici Rudolf Wünsch. Odborný dozor byl svěřen jabloneckému učiteli Maxu Stukzovi. Roku 1933 se botanická zahrada dočkala dalšího rozšíření. K jejímu zániku přispěla 2. světová válka.
V roce 1943 Horskou chatu zabraly jednotky SS, aby v ní zřídily ozdravovnu. Po rozpadu Horského spolku pro Jablonec nad Nisou a okolí v roce 1948 zahrada zpustla úplně.

Dnes na tomto místě můžeme nalézt jen několik původních vzácnějších druhů rostlin a dřevin (hořec tolitovitý, borovice kleč, tis červený, apod.)
Naším cílem je postupně vytvořit ucelenou sbírku všech původních dřevin Jizerských hor.

Auch das Kleine Arboretum auf dem Schwarzbrunnberg wurde im Jahr 2002 im Rahmen der Umsetzung des Programms 2000 wieder aufgebaut. Das Vorhaben gelang vor allem dank der Bemühungen des hiesigen Försters Pavel Polák, der an die Arbeit früherer Förstergenerationen anknüpfen wollte. Der ursprüngliche botanische Garten, die sog. „Květena vlasti" („Heimatsflora") wurde 1925 gegründet. Als Hauptinitiator gilt der damalige Pächter der Berghütte auf der Schwarzbrunnwarte, Rudolf Wünsch. Die Fachaufsicht wurde dem Lehrer Max Stukz aus Jablonec anvertraut. 1933 wurde der botanische Garten erneut erweitert. Der zweite Weltkrieg allerdings, trug zu seinem Untergang bei: insbesondere 1943, als SS-Gruppen aus der Berghütte ein Erholungsheim machten. 1948, nach dem Untergang des Bergvereins für Jablonec nad Nisou und Umgebung verwahrloste der Garten vollends. Heute sind hier nur einige wenige, ursprüngliche seltenere Pflanzen- und Baumarten zu finden (Schwalbenwurz Enzian – Gentiana asclepiadea, Bergkiefer – Pinus mugo, Europäische Eibe –Taxus baccata). Wir haben uns zum Ziel gesetzt, hier eine umfassende Sammlung aller heimischen Baumarten des alten Isergebirges allmählich zusammen zu bringen und neu zu gestalten.

One result was that the Small arboretum on Černá Studnice was restored in 2002 as part of this Programme 2000, mainly thanks to the efforts of local warden Pavel Polák to build on the work of previous foresters. he original botanic garden, which was known as "Květena vlasti" (Homeland flora), was created in 1925. The main man behind this initiative was the tenant of the mountain chalet on Černá Studnice at that time Rudolf Wünsch. Professional supervision was then entrusted to Jablonec teacher Max Stukz. The botanic garden was further expanded in 1933. Its downfall was in part due to the Second World War and in particular the year 1943, when the mountain chalet was taken over by SS units to set up a sanatorium. The garden was then completely abandoned after the break-up of the Mountain Society for Jablonec nad Nisou in 1948. Today this place is only home to a few of its original rare species of plants and wood (the willow gentian, the mountain pine, the common yew etc.). It is our aim to gradually create a comprehensive collection of all original wood species found in the Jizera Mountains.

Historie lesů Jizerských hor

Během třetihor se druhové složení lesů postupně začalo přibližovat rázu dnešních přirozených lesů. Na jejich rozhodující vývoj měl zásadní vliv konec poslední doby ledové. Skandinávský ledovec se zastavil na severním úpatí Jizerských hor. Jen ve frýdlantském a šluknovském výběžku pronikl hlouběji do nitra Čech. Na horách v té době vládla severská tundra a vegetaci tvořila neuzavřená společnost nízkých keřů, arktických trvalek, mechů a lišejníků. Z dřevin to byla například bříza trpasličí, různé druhy keřovitých vrb, nízké porosty kleče a jalovce.

Geschichte der Isergebirgswälder

Während des Tertiärs wurde die Artenvielfalt damaliger Wälder der Zusammensetzung heutiger Naturwälder langsam immer ähnlicher. Auf die Waldentwicklung hatte die Eiszeit einen wesentlichen Einfluss, die zum Anfang der gegenwärtigen geologischen Periode – der Quartärformation – gezählt wird. er skandinavische Gletscher machte auf dem nördlichen Bergfuß des Isergebirges halt. Nur im Friedländer und Schluckenauer Ausläufer konnte er tiefer in das böhmische Niederland eindringen. In den Bergen herrschte zu der Zeit die nordische Tundra, und die Vegetation bestand aus einer nicht geschlossenen Gemeinschaft von Sträuchern und arktischen, ausdauernden Moosarten. Die Bäume wurden durch die Zwergbirke (Betula nana), verschiedene Arten von Strauchweiden, niedrigen Krummholzbeständen und Wacholder vertreten.

The history of forests in the Jizera Mountains

The species composition of the forests here gradually began to approximate to today's natural woodlands during the Tertiary period. The Ice Age, which is classed as the beginning of the current geological era, the Quaternary period, then had a crucial influence on their development. A Scandinavian iceberg stopped at the northern base of the Jizera Mountains. Only in the Frýdlant and Šluknov promontories did it manage to move deeper into inland Bohemia. The Nordic tundra dominated the mountains at that time and vegetation consisted of an open community of low shrubs and perennial Arctic mosses. The wood species here included low birch, various types of shrubby willow and low dwarf pine and juniper growth.

Vrba jiva
Sal- Weide
Goat willow

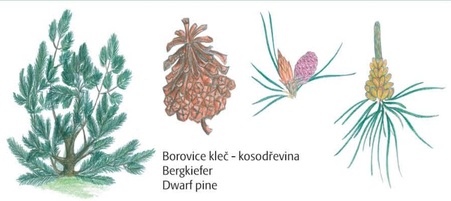

Borovice kleč - kosodřevina
Bergkiefer
Dwarf pine

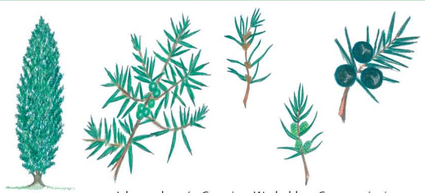

Jalovec obecný - Gemeiner Wacholder - Common juniper

Asi před 10 000 lety, kdy skončila poslední doba ledová, se na naše území začaly vracet jednotlivé dřeviny, dříve ledovcem vytlačené.
Nejprve nastupuje borovice a liska. Tyto dřeviny však byly postupně vytlačovány především jedlí, bukem a smrkem, rozšiřujícími se od severovýchodu.
V nižších polohách začínal převládat dub, příměs tvořily javory, jilmy, lípy, olše a jasany.

Vor ca. 10 000 Jahren, als die Eiszeit zu Ende ging, kehrten auf dieses Gebiet wieder einzelne Baumarten zurück, die der Gletscher verdrängt hatte.
Zuerst kehrten vor allem die Kiefer und der Gemeine Hasel zurück. Diese Bäume wurden dann langsam durch die Tannen, Buchen und Fichten, die sich vom Nordosten her ausbreiteten, hinausgedrängt. In den niedrigeren Lagen wurde die Eiche vorherrschend, zusammen mit dem Ahorn, der Ulme, Linde, Erle und Esche.

Around 10 000 years ago, when the Ice Age came to an end, certain wood species that had been forced out by the iceberg began to return to these lands.
To begin with these were mainly pine trees and hazel trees. However, these wood species were gradually forced out mainly by firs, beech trees and spruce trees that spread here from the north east. Oak trees and a sprinkling of maple trees, elms, lindens, alders and ash trees began to dominate the low ground.

Jedle bělokorá - Weisstanne - Silver fir

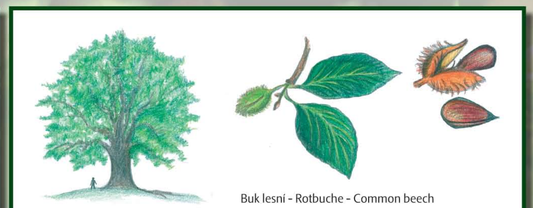

Buk lesní - Rotbuche - Common beech

Smrk ztepilý
Gemeine Fichte
Common spruce

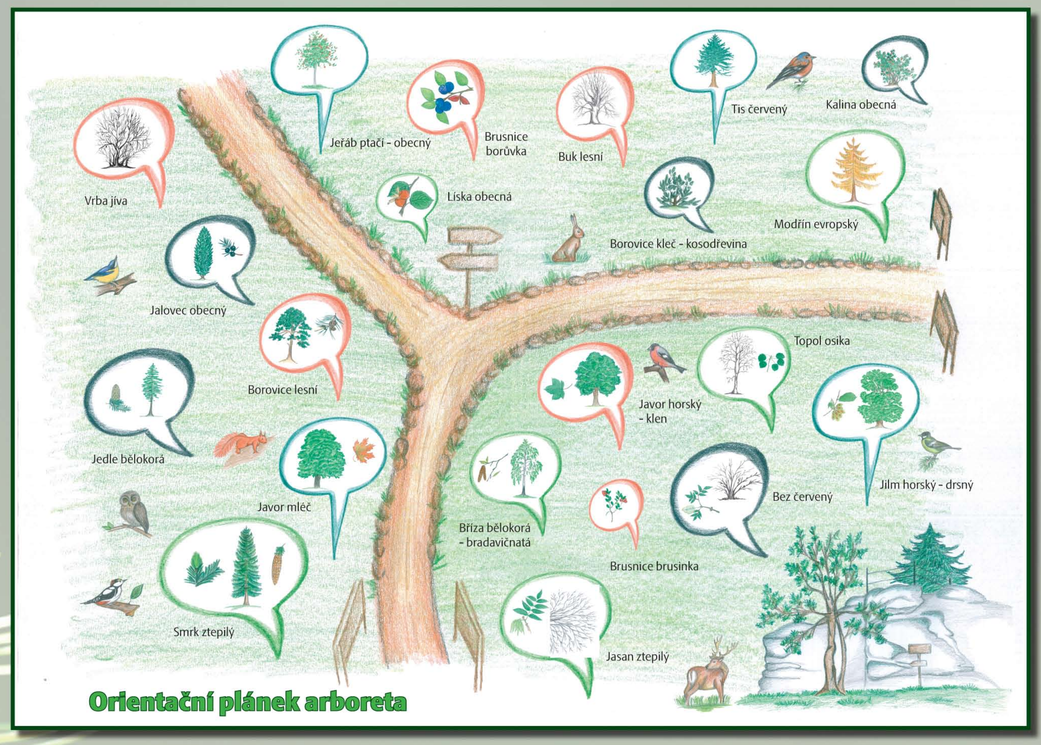

Orientační plánek arboreta

Ve 14. století počíná osídlování Jizerských hor člověkem a od té doby se přirozené lesy radikálně mění. Výstavbou hutí a skláren se výrazně zvyšuje spotřeba dřeva (16. století – Raspenava, Mšeno, Huť, Rejdice; 17. st. – Antonínov; 18. st. – Karlov, Kristiánov, Nová louka; 19. st. – Polubný, Jizerka, Kořenov).

Vlm Laufe des 14. Jahrhunderts beginnt die Besiedlung des Isergebirges durch den Menschen. Seitdem veränderten sich die Naturwälder radikal. Der Aufschwung der Glasindustrie und der Bau von Glashütten ließen den Holzbedarf wesentlich steigen.

Humans first began settling the Jizera Mountains during the 14th century, from which time on the natural forests have changed dramatically. The construction of factories glassworks here significantly increased the use of wood (Raspenava, Mšeno, Huť and Rejdice in the 16th century, Antonínov in the 17th century, Karlov, Kristiánov and Nová louka in the 18th century and Polubný, Jizerka and Kořenov in the 19th century).

Výběrný způsob těžby, zachovávající přirozenou druhovou skladbu lesa, se od 18. století počíná měnit na způsob holosečný. Vzniklé holiny se uměle zalesňují především nejvíce žádaným smrkem.
Na horách tak začínají vznikat první monokultury.
V posledních letech se Lesy České republiky, s.p., snaží převádět smrkové monokultury na porosty smíšené, které jsou odolnější proti všem škodlivým činitelům.

Die kontrollierte Holzwerbung, die eine natürliche Artenzusammensetzung des Waldes wahrte, wechselte ab dem 18. Jahrhundert zum Kahlschlag. Die entstandenen Kahlflächen wurden vor allem mit der am meisten gefragten Fichte aufgeforstet. In den Bergen begannen so die ersten Monokulturen zu entstehen. Lesy ČR versucht in den letzten Jahren diese Monokulturen wieder zu einem Mischwald umzugestalten, der gegenüber allen biologischen und biotischen Faktoren widerstandsfähiger ist.

The selection method of extraction, which preserved the natural, species composition of the forest, was replaced by a seed-tree cutting method beginning in the 18th century. The openings created were artificially forested mainly with the most sought-after spruce. And so it was that the first monocultures were created in the mountains. The Czech Forestry Commission has recently made attempts to convert monocultures to mixed stands, which are more resistant to all biotic agents.

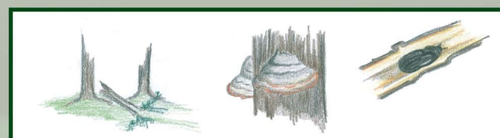

V minulosti vzniklé smrkové monokultury byly náchylné na poškození různými činiteli (imise, vítr, dřevokazné houby, hmyz)

Snahou lesníků je vypěstovat kvalitní druhově smíšený les, odolný proti všem škodlivým vlivům

Autoři konceptu, textů, foto: Lesy České republiky, s.p.

www. lesycr.cz

Kresby, grafické zpracování: ROMMY AGENCY, Liberec